

**Uchwała nr XXIII/309/20
Rady Powiatu Stargardzkiego
z dnia 16 grudnia 2020 r.**

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2023**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 920) w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821) Rada Powiatu uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Stargardzkiego

Zdzisław Rygiel

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy m.in. opracowywanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Przyjęty uchwałą Nr XXXIII/436/18 Rady Powiatu Stargardzkiego z dnia 7 lutego 2018 r. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim obejmuje lata 2018-2020, zatem konieczne jest uchwalenie Programu na kolejny trzyletni okres.

Opracowany dokument obejmuje zagadnienia dotyczące organizowania pieczy zastępczej w powiecie stargardzkim w sposób ciągły. Wszelkie działania podejmowane w tym zakresie od dnia 1 stycznia 2021 r. będą odpowiadać kierunkom i celom zawartym w przedmiotowym Programie.

Projekt niniejszego Programu został pozytywnie zaopiniowany przez Powiatową Radę Pożytku Publicznego w Stargardzie.

Wobec powyższego zasadne jest podjęcie niniejszej uchwały.

Wicestarosta

Lukasz Wilkosz

Załącznik do uchwały nr XXIII/309/20
Rady Powiatu Stargardzkiego
z dnia 16 grudnia 2020 r.

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE
STARGARDZKIM NA LATA 2021-2023**

STARGARD, 2020 R.

Powiat Stargardzki

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Podstawowe pojęcia z zakresu instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej	6
2. Charakterystyka pieczy zastępczej w powiecie stargardzkim	9
2.1. Rodzinna forma pieczy zastępczej w powiecie stargardzkim w latach 2017-2019	9
2.2. Instytucjonalna forma pieczy zastępczej w powiecie stargardzkim w latach 2017-2019	14
3. Usamodzielnienia	15
4. Analiza SWOT	17
5. Cele i obszary działania Programu	19
6. Limit rodzin zastępczych	23
7. Przewidywane rezultaty realizacji Programu	23
8. Beneficjenci Programu	24
9. Realizatorzy Programu	25
10. Ramy finansowe	25
11. Monitoring i ewaluacja Programu	28
Zakończenie	29
Wykaz tabel	30

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy wspierania rodzin przeżywających trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci. Przez wsparcie dla rodzin niewypełniających funkcji opiekuńczo-wychowawczych względem swych dzieci należy rozumieć zespół planowanych działań mających na celu przywrócić im zdolności do wypełniania podstawowych funkcji.

W przypadku, gdy rodzice biologiczni nie są w stanie pokonać kryzysu i nie zapewniają właściwej opieki swym dzieciom, zostają one umieszczone w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej. System pieczy zastępczej definiuje się jako zespół osób, instytucji i działań mających na celu przywrócić rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z zapisami wyżej wymienionej ustawy, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej mają obowiązek tworzyć system wspierania rodzin i organizować system pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy:

- opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych,
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,

- organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa,
- wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
- prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzącej rodzinny dom dziecka,
- finansowanie:
 - świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- przekazywanie przez starostę do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia przez rodziców miesięcznej opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi,

- finansowanie pobytu w pieczy zastępczej cudzoziemców,
- w przypadku osób posiadających obywatelstwo polskie a niemających miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz osób umieszczonych w pieczy zastępczej na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego za zgodą sądu polskiego - finansowanie wydatków związanych z dowozem do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-wychowawczej lub interwencyjnego ośrodka ośrodka preadopcyjnego, a także związanych z odwiezieniem dziecka, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na czas określony, jeżeli sposób i zasady pokrycia kosztów powrotu dziecka nie wynikają z orzeczenia lub informacji sądu lub innego organu państwa obcego, finansowanie średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka oraz świadczeń pieniężnych, a także pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne
- finansowanie dodatku wychowawczego,

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2023 jest realizacją art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program zakłada podejmowanie działań w perspektywie wieloletniej, co wymaga określenia celów strategicznych w obszarze instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej.

Nadrzędnymi celami do realizacji w obszarze pieczy zastępczej określonymi w Programie są: rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej poprzez przekształcanie placówek opiekuńczo-wychowawczych w rodzinne domy dziecka lub placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego, udzielanie pełnoletnim wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej adekwatnego do ich potrzeb wsparcia w ramach procesu usamodzielnienia, udzielanie kompleksowego wsparcia istniejącym formom pieczy zastępczej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2023 jest spójny z kierunkami polityki prorodzinnej oraz ochrony praw dziecka, które zostały wypracowane na poziomie Unii Europejskiej, jak i województwa zachodniopomorskiego. Rodzina niewątpliwie znajduje się w centrum polityki społecznej

Rządu. Podkreśla się jej potencjał i wskazuje, jako źródło rozwoju naszego kraju. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podejmuje liczne działania z zakresu polityki państwa na rzecz dziecka i rodziny. Mimo przekonania, że najlepszym środowiskiem życia i wychowania dziecka jest rodzina, istnieją jednak sytuacje niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Wówczas istotną rolę spełnia piecza zastępcza.

W odniesieniu do polityki lokalnej, Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2023 jest kompatybilny z założeniami Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025.

1. Podstawowe pojęcia z zakresu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej

Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem jego potrzeb bytowych, emocjonalnych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych. Ponadto ma ona za zadanie przygotować wychowanków do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania życiowych trudności zgodnie z zasadami etyki. W wymiarze funkcjonowania społecznego piecza zastępcza ma umożliwić dziecku nawiązywanie i podtrzymywanie bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Wobec rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w myśl obowiązujących przepisów, piecza zastępcza ma przede wszystkim zapewnić pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub, gdy jest to niemożliwe – dążyć do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

W systemie rodzinnej pieczy zastępczej wyróżnia się następujące formy:

- **rodzina zastępcza spokrewniona** – tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący krewnymi wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- **rodzina zastępcza niezawodowa** – tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- **rodzina zastępcza zawodowa** – tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący krewnymi dziecka, w tym:
 - **rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** – rodzina zastępcza, w której umieszcza się dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy; w szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego

o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej;

- **rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna** – rodzina zastępcza, w której umieszcza się w szczególności dzieci niepełnosprawne oraz dzieci skierowane na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich lub małoletnie matki z dziećmi.

- **rodzinny dom dziecka** – tworzony jest przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim, sprawujących opiekę nad łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej; w przypadku konieczności umieszczenia rodzeństwa za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

W rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które uzyskały pełnoletność. Wyjątek stanowi konieczność umieszczenia rodzeństwa. Zawodowe rodziny zastępcze z tytułu wykonywanej pracy otrzymują wynagrodzenie.

Poza wyżej wymienionymi formami rodzinnej pieczy zastępczej wyróżnia się również rodziny pomocowe. W przypadku czasowego niesprawowania przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka opieki nad dzieckiem, np. w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniu, pobytem w szpitalu bądź innymi nieprzewidzianymi trudnościami lub zdarzeniami losowymi, piecza zastępcza nad małoletnim może zostać powierzona rodzinie pomocowej. Podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest wniosek rodziny zastępczej oraz rodzinnego domu dziecka, a następnie umowa zawarta pomiędzy starostą, a rodziną pomocową. Czas pobytu dziecka w rodzinie pomocowej nie może przekroczyć 2 miesięcy.

W systemie instytucjonalnej pieczy zastępczej wyróżnia się następujące formy:

- placówka opiekuńczo-wychowawcza,
- regionalna placówka opiekuńczo-wychowawcza (prowadzona na poziomie województwa),
- interwencyjny ośrodek preadopcyjny (prowadzony na poziomie województwa).

Zadania placówki opiekuńczo-wychowawczej:

- zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne,

- realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku,
- umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej,
- podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny,
- zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do wieku i możliwości rozwojowych,
- obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi,
- zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka typu:

- **rodzinnego** – zapewnia opiekę dzieciom w różnym wieku, w tym dorastającym i usamodzielniającym się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;
- **socjalizacyjnego** – zapewnia całodobową opiekę i wychowanie nad dziećmi powyżej 10 roku życia, których powrót do domu nie jest możliwy;
- **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem powyżej 10 roku życia w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia opieki na podstawie orzeczenia sądu, bez skierowania – w przypadku, gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, bez skierowania – na wniosek rodziców, dziecka lub osoby trzeciej lub umieszcza się dziecko w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- **specjalistyczno-terapeutycznego** – zapewnia opiekę nad dziećmi powyżej 10 roku życia o indywidualnych potrzebach, w tym: posiadające orzeczenie o niepełnosprawności lub o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności, dziećmi wymagającymi stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalnej terapii oraz wymagającymi wyrównywania deficytów rozwojowych i edukacyjnych;

Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych mogą jedynie przebywać dzieci powyżej 10 roku życia. Ustawa dopuszcza jednak wyjątki od tego zapisu: w myśl art. 95 ust. 2 ww. ustawy umieszczenie dziecka poniżej 10 roku życia jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa.

2. Charakterystyka pieczy zastępczej w powiecie stargardzkim

2.1. Rodzinna forma pieczy zastępczej w powiecie stargardzkim w latach 2017-2019

Powiat stargardzki obejmuje powierzchnię około 1 519, 97 km². i składa się z 10 gmin. Jedna gmina posiada status gminy miejskiej – Miasto Stargard. Cztery gminy posiadają status gmin miejsko-wiejskich: Ińsko, Suchań, Chociwel i Dobrzany, zaś pozostałe posiadają status gmin wiejskich: Stara Dąbrowa, Kobylanka, Dolice, Marianowo i Stargard.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 grudnia 2019 r. ogólna liczba ludności w powiecie stargardzkim wynosiła 120 186 osób, w tym 61 284 kobiet i 58 902 mężczyzn.

Pieczka zastępcza ma charakter czasowy i jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia opiekę na czas potrzebny do powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub – gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka.

Dokonując analizy danych udostępnionych przez ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie powiatu stargardzkiego należy stwierdzić, iż w 2019 r. zaobserwowano tendencję spadkową liczby rodzin przeżywających trudności. Liczba ta zmniejszyła się o 83 w stosunku do 2018 r. i o 51 w porównaniu do roku 2017. Sukcesywnie w latach 2017-2019 r. zmniejszała się też liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej. W 2019 r. liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w rodzinie zastępczej, bądź placówce opiekuńczo-wychowawczej, zmniejszyła się w porównaniu do 2017 r. o 56. Najwięcej dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej pochodzi z Miasta Stargardu. Dane prezentuje tabela nr 1.

Tabela 1. Liczba rodzin przeżywających trudności oraz liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej z terenu powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

GMINA	ROK 2017		ROK 2018		ROK 2019	
	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI
MIASTO STARGARD	78	129	70	59	58	129
KOBYLANKA	0	0	6	3	0	0
CHOCIWEL	10	28	10	7	12	4
DOLICE	23	2	22	67	8	3
STARGARD	21	47	16	26	16	15
IŃSKO	10	3	10	5	8	2
STARA DĄBROWA	13	4	10	3	12	0
DOBRZANY	23	2	15	2	12	4
MARIANOWO	12	8	60	0	11	10
SUCHAŃ	13	0	16	0	15	0
OGÓLEM	203	223	235	172	152	167

Zródło: Dane ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny przeżywające trudności i mające problem z wypełnianiem podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych są obejmowane wsparciem w formie asystenta rodziny, który pomaga im w pokonywaniu życiowych trudności, a także wspiera w wypracowaniu właściwych postaw rodzicielskich oraz podnoszeniu poziomu umiejętności rodzicielskich.

Zgromadzony materiał badawczy pozwolił ustalić, iż w latach 2017-2019 liczba asystentów rodziny zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego pozostawała na tym samym poziomie. Powyższe dane prezentuje tabela nr 2.

Tabela 2. Liczba asystentów rodziny na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

NAZWA GMINY	LICZBA ASYSTENTÓW RODZINY		
	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
MIASTO STARGARD	3	3	3
KOBYLANKA	1	1	1
CHOCIWEL	1	1	1
DOLICE	2	2	2
STARGARD	2	2	2
IŃSKO	1	1	1
STARA DĄBROWA	1	1	1
DOBRZANY	1	1	1
MARIANOWO	1	1	1
SUCHAŃ	1	1	1
OGÓLEM	14	14	14

Zródło: Dane ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu stargardzkiego

Rodzicami zastępczymi mogą zostać osoby, które spełniają stosowne kryteria. Kwalifikacja kandydatów na rodziny zastępcze odbywa się poprzez weryfikację motywacji i predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej, co wynika z przepisów ww. ustawy. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej przy wyborze kandydatów bierze również pod uwagę ich sytuację osobistą i majątkową. Odpowiednio wyselekcjonowanych kandydatów kieruje się na szkolenia, za których organizację odpowiada Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie – organizator rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie stargardzkim.

Sytuację dotyczącą pozyskiwania kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej prezentuje poniższa tabela.

Tabela 3. Liczba kandydatów oraz liczba osób zakwalifikowanych do sprawowania pieczy zastępczej w latach 2017-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
LICZBA KANDYDATÓW	15	5	5
LICZBA OSÓB ZAKWALIFIKOWANYCH	11	3	5

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

W 2017 r. na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonowały 184 rodziny zastępcze oraz 3 rodzinne domy dziecka. Na dzień 31 grudnia 2018 r. liczba rodzin zastępczych zmniejszyła się o 6 i wynosiła 178. W 2019 r. na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonowały 3 rodzinne domy dziecka. W latach 2017-2019 r. spośród rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego, najliczniejszą grupę stanowiły rodziny zastępcze spokrewnione, tj. 68,71%, natomiast 25,70 % to rodziny zastępcze niezawodowe. Dane prezentuje tabela nr 4.

Tabela 4. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

RODZINY ZASTĘPCZE	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
SPOKREWNIONE	129	125	123
NIEZAWODOWE	43	42	46
ZAWODOWE, W TYM:	12	11	10
PELNIĄCE FUNKCJĘ POGOTOWIA RODZINNEGO	3	3	2
RAZEM	184	178	179
RODZINNE DOMY DZIECKA	3	4	3
OGÓLEM	187	182	182

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Analizując zgromadzone dane można ustalić, że na terenie powiatu stargardzkiego w roku 2018 odnotowano zmniejszenie (o 16) liczby wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w stosunku do roku 2017. W roku 2017 i 2019 liczba wychowanków utrzymywała się na podobnym poziomie. Również liczba dzieci poniżej 1 roku życia w tych latach pozostawała na tym samym poziomie. Z kolei w roku 2018 liczba dzieci w wieku 1-3 lata była najniższa w badanym okresie. Natomiast wśród dzieci w wieku 4-6 lat obserwuje się tendencję wzrostową. W 2019 r. liczba ta wzrosła o 11 w stosunku do roku 2017. Dane prezentuje tabela nr 5.

Tabela 5. Liczba dzieci oraz pełnoletnich wychowanków umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019 z podziałem na wiek wychowanków

PRZEDZIAŁ WIEKOWY	LICZBA DZIECI I USAMODZIELNIANYCH WYCHOWANKÓW		
	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
PONIŻEJ 1 R. Ż.	3	5	3
1-3 LATA	20	13	21
4-6 LAT	16	22	27
7-17 LAT	170	166	176
18-24 LATA	61	48	51
OGÓLEM	270	254	278

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Tabela 6. Liczba dzieci pochodzących z terenu powiatu stargardzkiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów oraz liczba dzieci pochodzących z terenu innych powiatów umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA		
	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
LICZBA DZIECI POCHODZĄCYCH Z TERENU POWIATU STARGARDZKIEGO UMIESZCZONYCH NA TERENIE INNEGO POWIATU	19	15	15
LICZBA DZIECI POCHODZĄCYCH Z TERENU INNEGO POWIATU UMIESZCZONYCH NA TERENIE POWIATU STARGARDZKIEGO	21	20	28

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

W myśl art. 191 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powiat, na terenie którego funkcjonują rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka lub placówki opiekuńczo-wychowawcze mogące przyjąć dziecko pochodzące z terenu innego powiatu, zawiera z tym powiatem porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości ponoszonych wydatków. Takie rozwiązanie jest stosowane w przypadku, gdy w rodzinnej formie pieczy zastępczej nie ma miejsc, konieczna jest zmiana środowiska dziecka lub miejsca zamieszkania rodziny spokrewnionej, a także gdy stosuje się zasadę nierozdzielania rodzeństwa. Analiza danych uwzględnionych w tabeli nr 6 pozwoliła ustalić, iż od 2017 r. dzieci pochodzące z terenu powiatu stargardzkiego nie były umieszczane w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów na wniosek Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie. Umieszczenia

dzieci pochodzących z terenu powiatu stargardzkiego na terenie innych powiatów odbywało się na podstawie niezależnych postanowień sądowych wskazujących miejsce zamieszkania dziecka i rodziny zastępczej.

2.2. Instytucjonalna forma pieczy zastępczej w powiecie stargardzkim w latach 2017-2019

W 2019 r. na terenie powiatu stargardzkiego funkcjonowało 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych:

1. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 przy ul. Szymanowskiego 56/3 w Stargardzie,
2. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 przy ul. Piłsudskiego 103/1-2-3 w Stargardzie,
3. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 3 przy ul. Mickiewicza 1A/4 w Stargardzie,
4. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 4 przy ul. Ogrodowej 17 w Witkowie Drugim,
5. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 6 przy ul. Andersa 14 w Stargardzie.

Instytucjonalna piecza zastępcza na terenie powiatu stargardzkiego zabezpiecza dla wychowanków 70 miejsc. Wszystkie placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie powiatu stargardzkiego są typu socjalizacyjnego i specjalistyczno-terapeutycznego, natomiast Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 6 oraz Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 4 dodatkowo pełnią funkcję placówek interwencyjnych. W placówkach zabezpieczonych jest w sumie 70 miejsc. Organizacją instytucjonalnej pieczy zastępczej zajmuje się Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Stargardzie.

W 2019 r. liczba wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego zmniejszyła się o 4,5% w porównaniu do 2017 r. Największą grupę spośród wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego stanowią dzieci w wieku 11-18 lat. Powyższe dane prezentuje tabela nr 7.

Tabela 7. Liczba dzieci oraz pełnoletnich wychowanków umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019 z podziałem na wiek wychowanków

PRZEDZIAŁ WIEKOWY	LICZBA DZIECI I PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW		
	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
W WIEKU DO 7 R. Ż.	8	12	7
W WIEKU 8-10 LAT	11	3	6
W WIEKU 11-18 LAT	47	42	50
POWYŻEJ 18 R.Ż.	5	7	5
OGÓLEM	71	64	68

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

W przypadku instytucjonalnej pieczy zastępczej zaobserwowano tendencję wzrostową, jeżeli chodzi o liczbę dzieci pochodzących z terenu powiatu stargardzkiego umieszczonych na terenie innego powiatu. Na dzień 31 grudnia 2019 r. liczba ta zwiększyła się o 7 w porównaniu do 2017 r. Natomiast wśród dzieci pochodzących z innego powiatu umieszczonych na terenie powiatu stargardzkiego można zauważyć pewną stabilność. Zarówno w 2017 r., jak i na dzień 31 grudnia 2018 r. i 2019 r., liczba ww. dzieci była na tym samym poziomie. Powyższe dane prezentuje tabela nr 8.

Tabela 8. Liczba dzieci pochodzących z terenu powiatu stargardzkiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów oraz liczba dzieci pochodzących z innych powiatów umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE	STAN NA DZIEŃ 31 GRUDNIA		
	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
LICZBA DZIECI POCHODZĄCYCH Z TERENU POWIATU STARGARDZKIEGO UMIESZCZONYCH NA TERENIE INNEGO POWIATU	1	5	8
LICZBA DZIECI POCHODZĄCYCH Z TERENU INNEGO POWIATU UMIESZCZONYCH NA TERENIE POWIATU STARGARDZKIEGO	10	10	10

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

3. Usamodzielnienia

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wychowanek pieczy zastępczej, który osiągnął pełnoletność, pozostający w pieczy zastępczej lub opuszczający pieczę zastępczą, zostaje objęty pomocą mającą na celu wsparcie go w procesie usamodzielnienia oraz integracji społecznej. Usamodzielniany wychowanek pieczy zastępczej uzyskuje pomoc w przypadku,

gdy realizuje konsekwentnie założenia zawarte w indywidualnym programie usamodzielnienia. Osobami wspierającymi wychowanka w procesie usamodzielnienia są m.in. opiekun usamodzielnienia typowany na rok przed ukończeniem przez wychowanka pełnoletności oraz pracownik socjalny i koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie.

Osoba usamodzielniana może skorzystać z następujących form pomocy:

- pieniężnej na usamodzielnienie oraz zagospodarowanie w formie rzeczowej,
- pieniężnej na kontynuowanie nauki,
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- w uzyskaniu zatrudnienia.

W 2019 r. liczba wychowanków opuszczających rodzinną formę pieczy zastępczej korzystających z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki zmniejszyła się o 32 w porównaniu do 2017 r. W przypadku wychowanków opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą liczba osób korzystających z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2019 r. nastąpiło zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki - o 31 w porównaniu do 2017 r. Z pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej najwięcej wychowanków opuszczających pieczę zastępczą skorzystało w 2018 r. Liczba wychowanków opuszczających w latach 2017 – 2019 pieczę zastępczą i korzystających z pomocy na usamodzielnienie utrzymuje się na mniej więcej stałym poziomie. Dane obrazuje tabela nr 9.

Tabela 9. Liczba pełnoletnich wychowanków korzystających z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie w formie rzeczowej w latach 2017-2019

ROK	LICZBA PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW OPUSZCZAJĄCYCH PIECZĘ ZASTĘPCZĄ KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY FINANSOWEJ								
	NA KONTYNUOWANIE NAUKI			NA ZAGOSPODAROWANIE W FORMIE RZECZOWEJ			NA USAMODZIELNIENIE		
	RODZINY ZASTĘPCZE	PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE	R A Z E M	RODZINY ZASTĘPCZE	PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE	R A Z E M	RODZINY ZASTĘPCZE	PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE	R A Z E M
2017	75	18	93	10	3	13	7	4	11
2018	48	20	68	11	7	18	7	4	11
2019	43	19	62	6	3	9	7	3	10

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Powiat stargardzki udziela pomocy usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej w zakresie uzyskania mieszkania docelowego. To wsparcie realizowane jest w ramach programu „Na Start”, który powstał dzięki współpracy ze Stargardzkim Towarzystwem Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. Program, zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy powiatem stargardzkim a STBS, zakłada dwa etapy dochodzenia do własnego mieszkania docelowego. Pierwszy etap polega na umieszczeniu usamodzielnianego wychowanka w mieszkaniu tymczasowym, tzw. inkubatorze. Lokal w mieszkaniu wspomaganym przysługuje osobie na czas określony, tj. do momentu uzyskania własnego mieszkania docelowego. W drugim etapie wychowanek otrzymuje mieszkanie docelowe, pod warunkiem braku zadłużenia z tytułu najmu mieszkania wspomaganego oraz podjęcia zatrudnienia. W ramach ww. programu funkcjonują dwa inkubatory mieszczące się przy ul. Tańskiego 12B/10 i 14B/12 w Stargardzie. Ruch mieszkańców w latach 2017-2019 obrazuje tabela nr 10.

Tabela 10. Rotacja osób objętych programem „Na Start” w latach 2017-2019

LICZBA OSÓB	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
ZAMIESZKUJĄCYCH NA DZIEŃ 1 STYCZNIA	9	8	7
ZAMIESZKAŁYCH W DANYM ROKU	2	1	3
UBYŁYCH W DANYM ROKU, W TYM;	3	2	2
- OTRZYMAŁY MIESZKANIE DOCELOWE	0	2	2
- ZREZYGNOWAŁY/ZOSTAŁY EKSMITOWANE	3	0	0

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

4. Analiza SWOT

Jednym z podstawowych narzędzi analitycznych, który w procesie diagnozy ułatwia identyfikowanie i formułowanie głównych problemów oraz wyznaczanie nadrzędnych kierunków działania, przy jednoczesnym uwzględnianiu czynników zewnętrznych i własnych zasobów, jest analiza SWOT.

Zaprezentowana poniżej analiza SWOT, sporządzona z uwzględnieniem danych z lat 2017-2019, pozwoliła uzyskać pełny obraz pieczy zastępczej na terenie powiatu stargardzkiego i wybrać najlepszą strategię działania, która pozwoli na realizację celów strategicznych w odniesieniu do ww. obszaru.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- dostęp do szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze- prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych- wspieranie rodzin zastępczych przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej- aktywność koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej- funkcjonowanie na terenie powiatu stargardzkiego inkubatorów dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą- wspieranie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej- funkcjonowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych- realizacja programów na rzecz rodzin zastępczych, finansowanych z funduszy unijnych- wspieranie przez instytucje pomocy społecznej rodzin przeżywających trudności	<ul style="list-style-type: none">- niewystarczająca liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej- niewystarczająca liczba rodzin zawodowych- brak rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych- niskie wynagrodzenie dla zawodowych rodzin zastępczych oraz osób prowadzących rodzinne domy dziecka- brak organizacji pozarządowych pracujących na rzecz rodzicielstwa zastępczego- niewystarczający poziom współpracy sądu z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej- wysokie koszty organizacji pieczy zastępczej- wzrost rodzin dysfunkcyjnych- niewystarczająca liczba asystentów rodziny- nieskuteczność narzędzi do współpracy z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej- niski poziom kompetencji społecznych oraz występowanie zjawiska „wyczonej bezradności” wśród usamodzielnianych wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">- promocja i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej- zwiększenie liczby rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka- rozwój wolontariatu,- intensyfikacja i podnoszenie poziomu jakości współpracy międzyinstytucjonalnej,- możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych, w tym krajowych i unijnych	<ul style="list-style-type: none">- niski poziom kompetencji rodzicielskich wśród rodziców- brak gotowości społeczności lokalnej do pełnienia funkcji rodziców zastępczych- niewystarczające nakłady finansowe na realizację zadań z zakresu pieczy zastępczej- brak motywacji rodzin biologicznych do zmiany swojej sytuacji i odzyskania opieki nad dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej- wzrost spożycia substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) wśród dzieci i młodzieży

5. Cele i obszary działania Programu

Analiza form rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego pozwoliła wyznaczyć nadrzędne obszary działań, cele operacyjne oraz szczegółowe działania, co w efekcie ma przyczynić się do rozwoju pieczy zastępczej oraz zwiększyć efektywność i poziom wykonywanych usług. W obszarze systemu pieczy zastępczej efektywność podejmowanych działań jest możliwa przy założeniu, iż będą one miały charakter interdyscyplinarny i zintegrowany.

Wyznaczone priorytetowe obszary działań w Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2023 są tożsame z obszarami wyznaczonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2025, co stanowi ważny element tworzenia spójnej polityki społecznej na terenie powiatu stargardzkiego, a także daje możliwość prowadzenia skutecznych i zintegrowanych działań.

W Programie wyodrębniono następujące priorytetowe obszary działań:

Obszar I: Wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego.

Obszar II: Tworzenie systemu wsparcia rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Obszar III: Tworzenie spójnego systemu wsparcia w ramach procesu usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Celom operacyjnym przyporządkowano odpowiednie kierunki działań, realizatorów i partnerów działań, terminy oraz wskaźniki ich realizacji, co szczegółowo obrazuje poniższa tabela. Legenda skrótów nazw zastosowanych w tabelach dotyczących poszczególnych obszarów i celów strategicznych:

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie,

MOPS/GOPS – Miejski/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

PO – Placówki Oświatowe,

NGO – Organizacje Pozarządowe,

OA – Ośrodki Adopcyjne,

STBS – Stargardzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego,

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,

OU – Opiekun Usamodzielnienia,

SP – Starostwo Powiatowe.

OBSZAR I WSPIERANIE ROZWOJU RÓŻNYCH FORM RODZICIELSTWA ZASTĘPCZEGO

Cel operacyjny nr 1 – Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwój pieczy zastępczej

Lp.	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATORZY DZIAŁAŃ	PARTNERZY	WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ
1.	PROWADZENIE KAMPANII I AKCJI SPOŁECZNYCH PROMUJĄCYCH RODZICIELSTWO ZASTĘPCZE	W SPOSÓB CIĄGŁY (co najmniej raz w roku)	PCPR	NGO, GOPS, MOPS, KOŚCIOŁ, MEDIA	- LICZBA PODEJMOWANYCH KAMPANII
2.	ORGANIZOWANIE IMPREZ PROMUJĄCYCH RODZICIELSTWO ZASTĘPCZE	2021-2023 MIESIĄC MAJ-CZERWIEC	PCPR	NGO, GOPS, MOPS, KOŚCIOŁ, MEDIA	- LICZBA ORGANIZOWANYCH IMPREZ
3.	ORGANIZOWANIE SZKOLEŃ DLA KANDYDATÓW NA RODZINY ZASTĘPCZE	W SPOSÓB CIĄGŁY (co najmniej raz w roku)	PCPR	MEDIA, OA	- LICZBA SZKOLEŃ, - LICZBA OSÓB PRZESZKOLONIONYCH, - LICZBA POWSTAŁYCH ZAWODOWYCH RODZIN ZASTĘPCZYCH - LICZBA POWSTAŁYCH RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA,

OBSZAR II TWORZENIE SYSTEMU WSPARCIA RODZIN ZASTĘPCZYCH ORAZ DZIECI UMIESZCZONYCH W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Cel operacyjny nr 2 – Udzielanie kompleksowego wsparcia istniejącym formom pieczy zastępczej

Lp.	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATORZY DZIAŁAŃ	PARTNERZY	WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ
1.	OBJĘCIE WSPARCIEM KOORDYNATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	W SPOSÓB CIĄGŁY	PCPR	NIE DOTYCZY	- LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH I RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA OBJĘTYCH WSPARCIEM KOORDYNATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ - LICZBA KOORDYNATORÓW
2.	ORGANIZOWANIE SZKOLEŃ	W SPOSÓB CIĄGŁY (co najmniej raz w roku)	PCPR	NGO, PPP	- LICZBA SZKOLEŃ - LICZBA OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W SZKOLENIACH

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2021-2023

3.	FUNKCJONOWANIE GRUPY WSPARCIA W CELU PODNOSZENIA KOMPETENCJI RODZICIELSKICH	W SPOSÓB CIĄGŁY (spotkanie raz w miesiącu)	PCPR	NGO	- LICZBA SPOTKAŃ GRUP WSPARCIA, - LICZBA OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W GRUPACH WSPARCIA
4.	ROZWÓJ PORADNICTWA SPECJALISTYCZNEGO - PSYCHOLOGICZNE - TERAPEUTYCZNE - PRAWNE DLA OSÓB PROWADZĄCYCH RODZINNE FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ	W SPOSÓB CIĄGŁY	PCPR	PPP, NGO	- LICZBA UDZIELONYCH PORAD I INNYCH USŁUG - LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH KORZYSTAJĄCYCH Z PORADNICTWA SPECJALISTYCZNEGO - LICZBA DZIECI DIAGNOZOWANYCH PRZEZ PEDAGOGA
5.	ORGANIZOWANIE ZESPOŁÓW DS. PIECZY ZASTĘPCZEJ W CELU INTENSYFIKACJI DZIAŁAŃ INTERDYSCIPLINARNYCH NA RZECZ POWROTU DZIECI UMIESZCZONYCH W PIECZY ZASTĘPCZEJ DO RODZIN BIOLOGICZNYCH LUB ICH PRZYSPOBIENIE	W SPOSÓB CIĄGŁY (co najmniej 20 zespołów miesięcznie)	PCPR	OA, MOPS, GOPS, PO	- LICZBA ZESPOŁÓW - LICZBA DZIECI PRZYSPOBIONYCH - LICZBA DZIECI POWRACAJĄCYCH DO RODZIN BIOLOGICZNYCH
6.	PODNOSZENIE KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	W SPOSÓB CIĄGŁY (co najmniej raz w roku szkolenie/konferencja /kurs)	PCPR	NGO, PPP	- LICZBA SZKOLEŃ, KURSÓW I KONFERENCJI - LICZBA OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W SZKOLENIACH, KURSACH I KONFERENCJACH - ZAKRES TEMATYCZNY SZKOLEŃ, KURSÓW SZKOLEŃ

OBSZAR III TWORZENIE SPÓJNEGO SYSTEMU WSPARCIA W RAMACH PROCESU USAMODZIELNIANIA PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ

Cel operacyjny nr 3 – Udzielanie pełnoletnim wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej adekwatnego do ich potrzeb wsparcia w ramach procesu usamodzielnienia

LP.	DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATORZY I DZIAŁAŃ	PARTNERZY	WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ
1.	PRZYZNAWANIE USAMODZIELNIANYM WYCHOWANKOM POMOCY FINANSOWEJ NA USAMODZIELNIENIE I KONTYNUOWANIE NAUKI	W SPOSÓB CIĄGŁY	PCPR	OU	- LICZBA USAMODZIELNIANYCH WYCHOWANKÓW KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY FINANSOWEJ
2.	PRZYZNAWANIE USAMODZIELNIANYM WYCHOWANKOM POMOCY FINANSOWEJ NA ZAGOSPODAROWANIE	W SPOSÓB CIĄGŁY	PCPR	OU	- LICZBA USAMODZIELNIANYCH WYCHOWANKÓW, KTÓRZY SKORZYSTALI Z POMOCY FINANSOWEJ
3.	POMOC W UZYSKANIU ODPowiedNICH WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH	W SPOSÓB CIĄGŁY	PCPR	STBS	- LICZBA OSÓB UMIESZCZONYCH W INKUBATORACH - LICZBA OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY MIESZKANIE DOCELOWE
4.	MONITOROWANIE ŚCIEŻKI EDUKACYJNEJ USAMODZIELNIANYCH WYCHOWANKÓW RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	W SPOSÓB CIĄGŁY	PCPR	OU	- LICZBA INDYWIDUALNYCH PROGRAMÓW USAMODZIELNIENIA - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY NA KONTYNUOWANIE NAUKI - LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z INNYCH FORM POMOCY

6. Limit rodzin zastępczych

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego. Zgodnie z założeniami ww. ustawy oraz misją Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2023 ustala się następujący limit nowych rodzin zastępczych na poszczególne lata:

- 1) rok 2021 – 2 rodziny zastępcze zawodowe, 1 rodzinny dom dziecka;
- 2) rok 2022 – 2 rodziny zastępcze zawodowe, 1 rodzinny dom dziecka;
- 3) rok 2023 – 2 rodziny zastępcze zawodowe, 1 rodzinny dom dziecka.

Tabela 11. Symulacja dotycząca przyrostu rodzin zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2021-2023

FORMY RODZINNEJ PIELCZY ZASTĘPCZEJ	LICZBA RODZIN			
	NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 ROKU	ROK 2021	ROK 2022	ROK 2023
RODZINA ZASTĘPCZA ZAWODOWA	10	12	14	16
RODZINNY DOM DZIECKA	3	4	5	6

Zródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie

Przedłożona symulacja, opracowana na podstawie założonego limitu nowych rodzin zastępczych na lata 2021-2023 zakłada, że na koniec 2023 r. na terenie powiatu stargardzkiego powinno funkcjonować 16 rodzin zawodowych oraz 6 rodzinnych domów dziecka. Należy jednak pamiętać, iż proces zawiązywania rodzin zastępczych zależy jest od czynników zewnętrznych, tj. od liczby kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych oraz środków finansowych samorządu terytorialnego.

7. Przewidywane rezultaty realizacji Programu

Przeprowadzone analizy, na podstawie których wyznaczono kierunki działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie stargardzkim pozwalają prognozować, jakich efektów w odniesieniu do pieczy zastępczej można spodziewać się w perspektywie kolejnych lat, tj.:

- podnoszenie poziomu wiedzy lokalnej społeczności na temat rodzicielstwa zastępczego,
- wzrost liczby osób zakwalifikowanych do sprawowania pieczy zastępczej,
- podnoszenie poziomu kompetencji zawodowych oraz wiedzy pracowników organizatora pieczy zastępczej,

- wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka,
- wzrost liczby rodzin uczestniczących w spotkaniach grup wsparcia,
- wzrost poziomu świadczonych rodzinom zastępczym usług w zakresie poradnictwa specjalistycznego,
- zapewnienie pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej dostępu do poradnictwa specjalistycznego,
- zwiększenie liczby rodzin zastępczych objętych wolontariatem,
- wzrost poziomu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców zastępczych poprzez uczestnictwo w specjalistycznych szkoleniach, konferencjach etc.,
- wzrost liczby usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej osiągających wyznaczone cele w zakresie kwalifikacji zawodowych i wykształcenia zawartych w indywidualnym programie usamodzielnienia,
- intensyfikacja współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

8. Beneficjenci Programu

Odbiorcami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczego w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2023 są:

- dzieci i młodzież przebywające w pieczy zastępczej,
- rodziny zastępcze oraz osoby prowadzące rodzinne domy dziecka,
- usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej,
- rodzice biologiczni dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- kandydaci do pełnienia funkcji rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka,
- pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Ponadto do odbiorców Programu zalicza się instytucje i organizacje pracujące na rzecz rodzin przeżywających trudności związanych z wypełnianiem funkcji opiekuńczo-wychowawczych względem swych dzieci oraz na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

9. Realizatorzy Programu

Realizatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczego w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2023 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie wyznaczone przez Starostę Stargardzkiego na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim. W realizacji zaplanowanych zadań ww. jednostka będzie współpracowała w szczególności z:

- jednostkami samorządu terytorialnego,
- jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej,
- organizacjami pozarządowymi,
- jednostkami wymiaru sprawiedliwości,
- ośrodkami adopcyjnymi,
- instytucjami i organizacjami oświatowymi,
- Kościołem,
- innymi podmiotami działającymi na rzecz rodzin zastępczych.

10. Ramy finansowe

Zakłada się, że środki finansowe na realizację Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczego w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2023 finansowane będą z następujących źródeł:

- budżetu samorządu powiatowego,
- dotacji celowych Wojewody Zachodniopomorskiego,
- środków zewnętrznych, w tym funduszy europejskich,
- środków pozyskiwanych w ramach programów i konkursów.

Ze względu na to, iż dokument ma charakter wieloletni, nie jest możliwe szczegółowe wskazanie wysokości planowanych środków finansowych na realizację Programu. Co więcej, pozyskiwanie funduszy ze źródeł zewnętrznych nie stanowi gwarancji ich uzyskania.

Na potrzeby niniejszego Programu dokonano analizy finansowej wydatków poniesionych przez Powiat Stargardzki z zakresu instytucjonalnej, jak i rodzinnej pieczy zastępczej. W przypadku wydatków dotyczących placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2018 r. odnotowano tendencję spadkową. Kwota wydatków zmniejszyła się o 277 408,09 zł w porównaniu do 2017 r. i wyniosła łącznie 4 356 723,01 zł. Natomiast w roku 2019 wzrosły koszty utrzymania placówek opiekuńczo – wychowawczych w porównaniu do roku 2018 i wyniosły 4 677 354,95 zł. Wzrosły natomiast wydatki na rodzinną pieczę zastępczą.

W przypadku wydatków poniesionych na rodziny zastępcze – rozdział klasyfikacji budżetowej 85508 – nie uwzględniono dodatku wychowawczego finansowego ze środków budżetu państwa.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2021-2023

Tabela 12. Wydatki poniesione przez Powiat Stargardzki na pieczę zastępczą w latach 2017-2019

WYSZCZEGÓLNIENIE			WYDATKI W ZŁ			
DZIAŁ KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	ROZDZIAŁ KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	NAZWA ZADANIA	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2019
855	85510	PLACÓWKI OPIEKUNCZO-WYCHOWAWCZE	4 634 131,10	4 356 723,01	4 677 354,95	4 677 354,95
RODZINA	85508	RODZINY ZASTĘPCZE	4 218 905,00	5 555 496,63	5 654 267,36	5 654 267,36
852	85218	POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE	922 153,00	955 285,98	1 037 738,17	1 037 738,17
POMOC SPOLECZNA						
		RAZEM	9 775 189,10	10 867 505,62	11 369 360,48	11 369 360,48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Powiatu Stargardzkiego za lata 2017-2019

Tabela 13. Symulacja finansowa dotycząca średniego przyrostu wydatków na realizację zadań w ramach pieczy zastępczej w latach 2020-2023

NAZWA ZADANIA	WYDATKI W ZŁ				WSKAŹNIK DLA KAŻDEGO ZADANIA	SYMULACJA WYDATKÓW W ZŁ		
	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020		ROK 2021	ROK 2022	ROK 2023
PLACÓWKI OPIEKUNCZO- WYCHOWAWCZE	4 634 131,10	4 356 723,01	4 677 354,95	4 724 128,50	1,01	4 771 369,79	4 819 083,49	4 867 274,32
RODZINY ZASTĘPCZE	4 218 905,00	5 555 496,63	5 654 267,36	6 615 492,81	1,17	7 740 126,59	9 055 948,11	10 595 459,29
POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE	922 153,00	955 285,98	1 037 738,17	1 110 379,84	1,07	1 188 106,43	1 271 273,88	1 360 263,05
RAZEM	9 775 189,10	10 867 505,62	11 369 360,48	12 450 001,15	-	13 699 602,81	15 146 305,48	16 642 996,66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Powiatu Stargardzkiego za lata 2017-2019

Wskaźnik, który posłużył do przeprowadzenia symulacji finansowej i określenia średnich wydatków na realizację zadań w ramach pieczy zastępczej na lata 2021-2023 wyrażony jest wzorem:

$$W = \frac{x+y}{2}$$

gdzie poszczególne elementy oznaczają:

- W – wskaźnik
- X to stosunek poniesionych wydatków w ramach danego zadania w 2018 roku do roku poprzedzającego,
- Y to stosunek poniesionych wydatków w ramach danego zadania w 2019 roku do roku poprzedzającego.

11. Monitoring i ewaluacja Programu

Koordynatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2023 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie. Monitoring i ewaluacja będą odbywały się za pomocą wskaźników oceny efektów realizacji celów operacyjnych wskazanych w dokumencie. Wskaźniki są danymi ilościowymi i jakościowymi, które odnoszą się do konkretnych działań uwzględnionych w Programie. Podstawowym źródłem danych niezbędnych do pomiaru ww. wskaźników będą informacje własne oraz dane pozyskiwane od jednostek zaangażowanych w realizację podejmowanych inicjatyw. Dokument ma charakter otwarty, podlega ewaluacji, co pozwala na jego modyfikację w przypadku istotnych zmian w opisywanym obszarze.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie będzie przedkładał Radzie Powiatu Stargardzkiego roczne sprawozdanie z realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2023, które będzie stanowiło integralną część corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie.

Zakończenie

Założenia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2021-2023 odpowiadają prymarnym założeniom polityki prorodzinnej państwa, która zakłada, iż rodzina jest najważniejszą komórką społeczną odgrywającą nadrzędną rolę w procesie wychowywania dzieci i młodzieży.

Pieczka zastępcza jest działaniem na rzecz wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Dokument przewiduje podejmowanie zespołowych działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku, gdy rodzice nie są w stanie wypełniać względem nich swych obowiązków. Program w swych założeniach dąży do zagwarantowania wychowankom przebywającym w pieczy zastępczej jak najlepszych warunków niezbędnych do ich właściwego funkcjonowania.

Skuteczna realizacja wyznaczonych w dokumencie kierunków działań zależna jest od wielu czynników, takich jak współpraca instytucji publicznych, zaangażowanie organizacji pozarządowych w system wspierania rodziny i pieczy zastępczej, środki finansowe samorządu terytorialnego oraz środki finansowe pozyskiwane z zewnętrznych źródeł. Jednakże gwarantem efektywnej realizacji Programu jest czynnik ludzki - społeczność lokalna gotowa do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej. Czynnik zagrożony najwyższym ryzykiem, bo zależny od postaw i mentalności mieszkańców powiatu stargardzkiego.

Przewodniczący Rady
Powiatu Stargardzkiego

Zdzisław Rygiel

Wykaz tabel

Tabela 1.	Liczba rodzin przeżywających trudności oraz liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej z terenu powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019	10
Tabela 2.	Liczba asystentów rodziny na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019	11
Tabela 3.	Liczba kandydatów oraz liczba osób zakwalifikowanych do sprawowania pieczy zastępczej w latach 2017-2019	11
Tabela 4.	Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019	12
Tabela 5.	Tabela 5. Liczba dzieci oraz pełnoletnich wychowanków umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019 z podziałem na wiek wychowanków	13
Tabela 6.	Liczba dzieci pochodzących z terenu powiatu stargardzkiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów oraz liczba dzieci pochodzących z innych powiatów umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019	13
Tabela 7.	Liczba dzieci oraz pełnoletnich wychowanków umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019 z podziałem na wiek wychowanków	15
Tabela 8.	Liczba dzieci pochodzących z terenu powiatu stargardzkiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów oraz liczba dzieci pochodzących z innych powiatów umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2017-2019	15
Tabela 9.	Liczba pełnoletnich wychowanków korzystających z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie w formie rzeczowej w latach 2017-2019	16
Tabela 10.	Rotacja osób objętych programem „Na Start” w latach 2017-2019	17
Tabela 11.	Symulacja dotycząca przyrostu rodzin zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2021-2023	23

Tabela 12.	Wydatki poniesione przez powiat stargardzki wydatki na pieczę zastępczą w latach 2017-2019	27
Tabela 13.	Symulacja finansowa dotycząca średniego przyrostu wydatków na realizację zadań w ramach pieczy zastępczej w latach 2020-2023	27

